

Са председником Вучићем имам редовне састанке на којима разговарамо о темама које нас обојицу брину, истиче у свом првом разговору за Данас Кристофер Хил, амбасадор САД у Србији. Амерички амбасадор је на почетку интервјуа честитао Данасу 25 година постојања а потом је говорио о састанку са Вучићем који је обавио у уторак и то пре доласка у посету редакцији Данаса.

– Са председником Вучићем сам дискутовао о ситуацији у Украјини, односно руској агресији на Украјину. Такође смо разговарали и о ситуацији у региону и подршци америчке администрације регионалној сарадњи, као што је иницијатива „Отворени Балкан“. Не слажемо се по свим питањима, али свакако ћемо наставити да разговарамо. Мислим да је веома важно што имамо прилику да суочимо ставове о многим питањима – указује Хил.

Данасов саговорник додаје да се недавно вратио из Вашингтона, где је, како је рекао, администрацији председника Бајдена предочио шта се дешава у Србији и региону и које су главне теме.

Према свим домаћим и страним извештајима, Србија се више не налази међу

демократским земљама. Знамо да сте онедавно амбасадор у Београду, али која је ваша импресија – има ли демократије у Србији?

– Мислим да демократија никада није само једно стање, већ има везе са постојећим трендовима. Много добрих ствари се дешава у Србији, тако да не желим да категоризујем стање демократије. Сматрам да на српском народу да сам одлучује о својим изборима, влади... Оно што ја могу јесте да сарађујем са Владом Србије, грађанима, али и са независним медијима као што је Данас.

Били сте веома активни у овом региону током деведесетих. Да ли можете да упоредите Милошевићев режим са Вучићевим?

– Тешко је поредити... Јасно је да је у Србији постојало посткомунистичко време и мислим да тада није било јасно шта значе тржишта, на пример, нити јасног става и правца да ли Србија треба да буде део Запада или Истока. Данас расте консензус да је будућност Србије на Западу, да се повеже са евроатлантским системима, посебно са Европском унијом. Мислим да бисмо сви желели да видимо више прогреса у том правцу. Схватам да сви грађани Србије нису спремни да то прихвате, али мој став је да у неком тренутку Србија мора да одлучи који је најбољи начин да се заштити од туђих агресија, да се заштити у безбедносном смислу. Земље се штите на различите начине, али мислим да је најуспешнији начин кроз колективну безбедност. Мислим да грађани Србије нису спремни да о томе сада разговарају, али се надам да ће бар размишљати на ову тему.

Чини се да су односи Србије и Косова све гори и гори. Шта бисте поручили председнику Вучићу и косовском премијеру Куртију?

– Нисам био у Србији 23 године. Разочаравајуће је то што није било више напретка у односима Србије и Косова. Добро је што је Европска унија преузела да води овај процес и добро је да се води дијалог. Међутим, јасно ми је да још доста прогреса треба да се учини. Волео бих да видим јачу сарадњу, заједничко разумевање тога шта значи бити комшија.

Мислите ли да је то могуће?

– Треба да разговарамо о логици ствари. По мени, логично је за Србију да буде део заједничке безбедности. Мислим и да је логично да се тензије између Србије и Косова смање и да се пронађе начин да обе земље крену напред, поготово јер су комшије. Искрено, обесхрабрен сам тиме како све споро иде.

Вероватно се видели велики број мурала посвећеним осуђеном ратном злочинцу Ратку Младићу по Београду. Глорификација ратних злочинаца је, чини се, највећа управо у Србији. Према вашем мишљењу, како је могуће да је национализам оволико јак после 30 година од ратова?

– Национализам је допринео бројним проблемима у региону и даље је велики проблем. Национализам има, да тако кажем, саучеснике, попут лоше економије, па се људи окрену национализму јер немају одговоре на економска питања. Идеја бављења ратним злочинима била је да се овим питањима бавимо као понашањем узрокованим од стране појединаца. Није фер да се каже да су читави народи одговорни за ратне злочине, већ је фер да се каже да су појединци учествовали у ратним злочинима. Уверен сам да је судски поступак против Младића био врло озбиљно припремљен и веома је обесхрабрујуће видети како људи од некога попут њега направе пример националног хероја. То свакако не помаже грађанима Србије. Како убедити људе да они који су осуђени за ратне злочине нису прави представници једног народа је нешто што ће грађани морати да сами схвате. Важно је знати ко је и шта чинио у име Србије током ратова. Многи ратни злочинци говоре да су чинили нешто зарад општег добра. Не, нису, чинили су то зарад себе и потребно је да преузму личну одговорност због тога. Они који ратне злочинце глорификују не чине добро својој нацији.

Преко пута зграде наше редакције је Младићев мурал, а близу је и Путинов. Чини ми се да санкције Запада против Русије не дају резултате. Вероватно не онако брзо како су очекивали, али Руси освајају велике делове источне Украјине. Шта очекујете када ће се и којим резултатом рат у Украјини завршити?

– Сви желимо да се тај рат заврши јуче. То је заиста једна од великих трагедија наше ере. Трагично је што је у Украјини почињено толико злочина у име Русије и Руса, а Русија је велика цивилизација. Руска књижевност, поезија, музика, балет... Толико тога су дали свету, а сада су увучени у страшне злочине и води их неко ко је земљу одвео у хаос. Због тога нормализација односа са Русијом неће бити могућа неко време. Злочине у Украјини сви треба да осуде јер виде шта се дешава, уништење градова, убијање цивила, послали

су криминалце из Чеченије да чине злочине. Све што смо мислили о Русији више не важи. Није то више она Русија какву смо знали. Желео бих да се рат што пре заврши и да Украјинци почну да граде своје животе. Искрено, желим то и Русима, да и они граде своје животе. Ратови су велике трагедије, али покушаји да се руска агресија на Украјину оправда било чиме нема логике.

Многи у Србији помињу америчке ратове, Ирак, Авганистан... Има ли сличности са Украјином?

– Ратови су увек страшни. Многи ратови имају сличности, али верујем да све што су Американци радили било где у свету нема сличности са оним у Украјини. Чак и да људи мисле да има, што је погрешно, није разлог да било ко подржава ратне злочине у Украјини.

Недавно сте изјавили да верујете да су грађани Србије одлучили да им је будућност на Западу. У то сте сигурни? Видели сте проруске протесте, приметили проруске сентименте. Судаћи по недавном Самиту, чини се да ЕУ не жели ни Србију ни Западни Балкан.

– Грађани Србије не стоје испред два пута са знацима – један за Исток, други за Запад. Пут за Исток је затворен на дуже време и мораће да се раде поправке. Али постоји отворен пут за Запад. То је пут којим Србија, уз све тешкоће, треба да иде. На српским грађанима је да направе избор. Ја у то верујем, а на њима је да одлуче. Ако погледамо историју, видећемо да су многи успешни Срби били део западне цивилизације. Што се другог дела питања тиче, ЕУ, волео бих да све иде брже, да поглавља у преговорима о чланству брже буду отворана. Мислим да је ЕУ учинила пуно за Европу и Србију, пре свега у инфраструктурним пројектима, али изгледа да се плаши да би Западни Балкан донео своје проблеме и терете у Унију. Неки у ЕУ виде да између овдашњих држава има билатералних проблема и не желе да њихови проблеми буду пренети у ЕУ. Постоји и отпор према ширењу ЕУ можда не толико у владама већ у јавности. Мислим да зато на Западном Балкану треба још више радити на регионалним интеграцијама. Зато подржавам „Отворени Балкан“. Између Албаније и Србије је дошло до важног приближавања и можемо да говоримо не само о добрим односима премијера Рама и председника Вучића, већ је дошло до побољшања односа у свим областима. То је инспирација за све. Надам се да и Европљани то виде. Нисам био у региону 23 године и видим велику разлику у односима између Тиране и Београда тада и сада. Лако је мени да кажем да људи морају да имају више стрпљења. Не тражим више стрпљења, али када Србија уђе у ЕУ, видеће зашто је био потребан тако дуг процес и зашто треба да буде

настављен.

САД су увек сматране за лидера слободног, демократског света. Да ли сте то и даље, с обзиром на пресуду Врховног суда о абортусу, упаду у Конгрес, бившем председнику, случају Асанж?

– Поштено је питати то једног Американца. Многи Американци, међу којима и ја, били су шокирани када су гледали шта се дешава 6. јануара 2021. приликом упада у Конгрес, што је очито био напад на наш демократски систем. Многи Американци су узрујани због одлуке Врховног суда да право на прекид трудноће није уставно право већ да припада савезним државама. Председник Бајден се о томе јасно одредио, наводећи да ће наставити да подржава репродуктивно право жена и да ту неће бити промена. Поштено је питати шта се дешава са мојом земљом. Оптимиста сам у многим стварима, а свакако сам оптимиста када је моја земља у питању. На јачању демократије и права морамо да радимо сваки дан и ми у Америци и ви у Србији. Не можемо демократију и наша права да сматрамо за сигурну ствар. Моја земља има три века демократије, верујем да ћемо дугорочно, на крају урадити исправну ствар. Волим да цитирам Черчила, који је знао шта говори о Америци пошто му је мајка била Американка „Увек можете рачунати да ће Американци урадити праву ствар – након што су покушали све остало“.

(Данас)